

Становище от проф.дсн Румяна Стоилова

за избор на д-р Венета Кръстева-Петрунова на академичната длъжност "доцент" в секция "Публични политики и социални промени" , Институт по философия и социология при БАН

1. Общо описание на представените материали

Всички публикации , с които д-р Кръстева-Петрунова участва в конкурса са написани след придобиването на ОНС "доктор" през 2009г. Монографията , издадена на английски през 2014г. в Саарбрюкен, Германия въз основа на защитения през 2009 година дисертационен труд напълно в съответствие с изискванията следва да се счита за допустима в рамките на настоящия конкурс. Освен, че допринеся за количествената оценка на публикациите, тази монография добавя качество към приложените за оценка публикации. Публикувана е самостоятелна авторска монография "Младежка заетост и трудова несигурност в България", издадена през 2019г. в Издателството на БАН "Проф.Марин Дринов", която е представена в конкурса като хабилитационен труд. Изключвам от рецензирането предложените публикации , които са с мое участие.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и преподавателска дейност

В академичната биография на д-р Кръстева-Петрунова са застъпени и трите форми на активност- научна, научно-приложна и педагогическа, с акцент през последните 4 години върху научно-изследователската работа в рамките на два международни проекта , финансирани по програма Хоризонт 2020. Д-р Кръстева успява успешно да работи в международна среда, за което свидетелстват и публикациите в съавторство с чуждестранни изследователи.

3.Учебна дейност на кандидата от началото на кариерата

В периода 2010-2016 година д-р Кръстева-Петрунова е осъществила преподавателска дейност в Пловдивския университет. Била е координатор по меморандуми за стажантско обучение и практики и в Института по Философия и социология (Институт за изследване на обществата и знанието). За изпълняването на посочените функции в Института по философия и социология мога да заявя, че е било отговорно и с познаване на спецификата на съответната дейност.

4. Съдържателен анализ на научните постижения

Монографията , с която д-р Кръстева участва в конкурса обогатява знанията за уязвимите групи сред младите хора в българското общество в период от 10 години, чието начало е поставено от Глобалната Финансовата криза през 2008-2009 г., последвана от бавното, с нееднакъв темп за всички социални групи излизане от ситуацията на трудова несигурност и безработица, породени от кризата. Монографията е структурирана и написана с професионален език, с познаване както на нормативната уредба и на прилаганите политики към уязвимите групи, принос представляват анализите на резултатите от проведените емпирични изследвания. Методът ,с който Венета Кръстева най-успешно работи са дълбочинните интервюта. Зад проведената емпирична работа стои теория, която Кръстева познава добре и валидизира чрез тематичен анализ на проведените интервюта. Монографията е полезна за оценка на политиките в областта на трудовата заетост и на уязвимите групи в България и в сравнителен европейски ракурс. Съдържащите се анализи на различни фактори на микро, мезо и макроравнище, които водят до уязвимост на пазара на труда, както и на условията, които подпомагат излизането от ситуация на уязвимост са потенциално важни за провежданите политики. Напълно аргументирана е тезата за необходимостта от комплексна оценка на прилаганите политики и мерки за подпомагане на различни уязвими групи.

В полето на изследователския интерес на кандидатката попадат и теми , свързани с религиозните чувства на вярващите (Кръстева 2016)¹ , с функциите и ролята на църквата в променящото се социално време (Кръстева 2014)² , с религиозните ценности като елемент на личностното развитие (Кръстева 2013)³. Подкрепям изцяло тази втора област на изследователския интерес на д-р Кръстева, която напоследък се очертава като изключително остър център на манипулации и на противопоставяне на публичните политики в сферата на семейството, на отношенията между половете и на въпросите, свързани с възпитанието и социализацията на децата и на младите хора. Използването на религиозните чувства на вярващите за противопоставяне на политиките за предоставяне на социални услуги , за предотвратяване на насилието над жени и деца в семейството и дори за предотвратяване на културни политики изисква по-нататъшното

¹ Кръстева.В. 2016 За употребата на религиозните чувства на вярващите

² Кръстева.В. 2014 Църквата в сблъсъка между профанно и свещено

³ Кръстева.В. 2013 Православни религиозни ценности като част от личностното развитие

внимание на социални изследователи, които притежават уменията и подготовката за емпирична работа и за оценка на политики. Д-р Кръстева се вписва напълно в този профил , доколкото тя познава съвременните теории и публикациите в международната научна литература, владее методи за набиране на емпирична информация, както и за провеждането на прецизни анализи , които са основани на факти и разбулват идеологически мотивираните претенции и нападки.

5. Определяне на приноса на кандидата при колективни публикации

Поради липса на разделителни протоколи в Становището съм се ограничила единствено върху публикациите, на които д-р Кръстева е единствен автор. Това е една самостоятелна монография на български, монография на английски език въз основа на дисертацията за степента доктор и 18 самостоятелни статии. Този брой публикации, с който д-р Кръстева кандидатства в конкурса за доцент е достатъчен , за да се формира положителната ми оценка за качествата на кандидата и за постигнатите резултати от работата ѝ. Убедена съм в способността на д-р Кръстева да формулира ясни тези и да ги аргументира със собствени изследвания.

6. Отражение на научните публикации на кандидата

Д-р Кръстева е идентифицирала 22 цитата, от които има едно дублиране , на цитирания 10 и 15, така че общият брой е 21. Всички цитирания са за периода 2016-2019 година. Участието в международни проекти е създавало положителни възможности за нарастване на публичната видимост на изследователската работа на кандидатката. Тя отлично е вписала своите усилия по работата на терен с участието в написването и публикуването на резултатите от емпиричната работа. Това се дължи на нейната дисциплина и способност да организира времето си, да постоанства в изследването на онези теми, по които има по-задълбочен интерес - оценка на ефектите на публичните политики върху уязвимите групи сред младите хора.

7. Критични бележки и литературната осведоменост на кандидата

Включването в несигурната заетост на качеството на извършваната работа разширява обхвата на понятието несигурност. Закрепването към работа с по-ниско качество, невъзможността да се излезе от ниско платени и ниско квалифицирани позиции в организацията е феномен, който следва да се анализира отделно. От друга страна, тенденцията към увеличаване на несигурната заетост, към прехвърляне на рисковете от

икономическите промени от работодателя към работника е изключително важна от социологическа гледна точка. Д-р Кръстева отбелязва, че тази тенденция започва в Западна Европа от 70 те години, без да се спира по-обстойно на процеса на пикове и на спадове в несигурната заетост в българските условия.

Тезата за политически решения, довели до де-индустриализация на българската икономика също се нуждае от по-голямо прецизиране. Не става ясно дали се имат пред вид ефектите от приватизацията, както и затова доколко де-индустриализацията е част от процеса на нарастване на относителния дял на услугите в микса на националната икономика и какви са отраженията от този преход към услуги за различни категории професии. Ефектите от прехода към услуги за младите хора , навлизащи на пазара на труда в периода 2008-2018, се нуждае от по-нататъшно изследване и прецизиране.

Литературната осведоменост на кандидата е широка и включва добро познаване на публикациите и изследванията по темите , свързани с младите хора, с трудовата несигурност, с уязвимите групи и с политиките на пазара на труда. В предложената за хабилитация монография са включени 45 заглавия на български език и 214 източника на английски език.

8.Лични впечатления на рецензента за кандидата

Личните ми впечатления за д-р Кръстева са за задълбочен изследовател, способен да се фокусира върху определена тема, да довежда до финален, завършен резултат под формата на значителен брой публикации, с умения за работа в международен екип и в проектни дейности. Участието ѝ в момента в КОСТ акцията по проблемите на младежката несигурност на пазара на труда е залог за продължаване на изследванията в тази актуална за социалните политики област. Тя притежава необходимите умения и качества да надстрои досегашните дейности като поеме самостоятелни проекти, както и ръководство на докторанти.

9. Заключение

Препоръчвам д-р Кръстева да бъде избрана за доцент (специалност "Социология" професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата) в секция "Публични политики и социални промени " към Института по философия и социология при БАН. Уверена съм, че тя е част от едно силно средно поколение в социологията, което развива тази дисциплина в бързо променящите се обществени

реалности и допринася за утвърждаването на социологията в интердисциплинарните изследвания , в българската и в международната научна общност.

февруари 2020

проф.дсн Румяна Стоилова